

Bütçe açığı seneyi OVP projeksiyonlarına yakın seviyede kapadı

15 Ocak 2025

Merkezi bütçe Aralık'ta 829 milyar TL açık verirken, 12-aylık birikimli açık 2,11 trilyon TL oldu. Aralık'ta merkezi bütçe açığı 829 milyar TL, faiz dışı açık ise 754 milyar TL oldu. Geçen yılın aynı ayında bu rakamlar sırasıyla 843 milyar TL ve 800 milyar TL idi. Bu sonuçla, 2024 yıl sonu bütçe açığı 2,15 trilyon TL'lik son OVP projeksiyonuna yakın, 2,11 trilyon TL (GSYH'nin %4,8'i) olarak gerçekleşti.

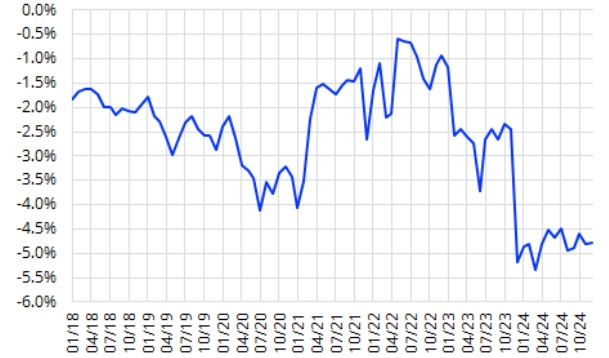
Aralık'ta yüksek bütçe açığının kullanılmayan ödeneklerin yılın son ayında tahakkuk ettirilmesi gibi mevsimsel bir faktöre dayanıyor. Bütçe açığının Aralık'ta çok yüksek olmasının deprem harcamaları başta olmak üzere yıl içinde kullanılmayan harcama ödeneklerinin yılın son ayında tahakkuk ettirilmesi gibi mevsimsel faktörden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Örneğin, 2024 için kabaca 1,0 trilyon TL olarak öngörülen deprem ödeneklerinin önemli bir bölümünün kaydedildiği "sermaye transferleri" kaleminde Ocak-Kasım itibarıyla sadece 72 milyar TL'lik kullanım yapılmışken, sadece Aralık'ta 569 milyar TL'lik kullanım olmuş. Bu kullanım Aralık'taki bütçe açığının önemli bir kısmını açıklıyor. Hatırlatmak gerekirse, nakit bütçe açığı Aralık'ta kabaca 320 milyar TL olarak gerçekleşmişti. Aralık'ta tahakkuk eden tutarlar 2025 yılı içinde peyderpey kullanıldıkça, nakit bütçe açığının yıl içinde Aralık'a kadar tahakkuk bazlı bütçe açığının üzerinde gerçekleştiğini (2024'te olduğu gibi) göreceğiz.

Aralık'ta faiz-dışı harcamalardaki reel gerileme bütçe açığını sınırladı. Vergi gelirlerinde Aralık'ta yıllık nominal %61, reel olarak da %11 artış gerçekleştiyse de, son dönemde artış hızının yavaşlamakta olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin, vergi gelirlerinde 3-aylık ortalama artış hızı (reel) %0 civarında seyrediyor. Bu yavaşlamaya karşın, faiz-dışı harcamalardaki yıllık reel %16'lık gerilemenin bütçe açığını sınırladığını ve bu sayede 2023'ün aralık ayındakinden daha düşük tutarda gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

2024'te hem gelir hem de harcama tarafı OVP projeksiyonlarının altında gerçekleşti. Aşağıdaki Tablo 2'den de görülebileceği üzere, Eylül başında açıklanan OVP projeksiyonlarına göre, vergi gelirlerinin yaklaşık 301 milyar TL, vergi-dışı gelirlerin de 93 milyar TL düşük gerçekleştiği görülüyor. Buna karşın, hükümetin faiz-dışı harcamalarda projeksiyonlara göre 409 milyar TL'lik bir kesintiye giderek, bütçe açığını OVP projeksiyonuna yakın tuttuğunu görüyoruz. Bunun dışında, bu sene vergi dışı gelirlerdeki hızlı artışların da bütçe açığını sınırlamada önemli bir etkisinin olduğunu söylemek lazım. Şöyle ki, vergi dışı gelirlerde yıllık nominal %93'lük artış gerçekleşirken, sene başındaki 1,02 trilyon TL'nin oldukça üzerinde 1,37 trilyon TL'lik bir gerçekleşme olmuş.

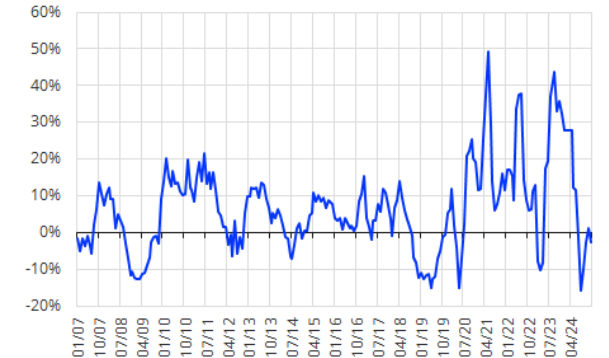
2025 sonunda merkezi bütçe açığı/GSYH oranını %4,0'ün altına çekmek için ek vergilere veya tasarruf paketine ihtiyaç olabilir. Hükümet, son 2 senedir %5,0 civarında seyreden bütçe açığı/GSYH oranının 2025 sonunda özellikle deprem ödeneklerindeki azalmayla beraber %3,1'e düşürüleceğini belirtiyor. 2024'te kabaca 1,0 trilyon TL'lik deprem ödeneğinin 2025'te kabaca 0,6 trilyon TL'ye düşürülmesi öngörülüyor. Dolayısıyla, buradaki azalmanın bütçe açığı projeksiyonundaki düşüşü ancak kısmen açıkladığını ve %3,1'lik hedefin oldukça iddialı olduğunu düşünüyoruz. Mevcut eğilimler altında, 2025 sonunda %4,0 civarında bir gerçekleşme daha olası duruyor. Buna göre, merkezi bütçe açığı/GSYH oranını %4,0'ün altına çekmek için ek vergilere veya tasarruf paketine ihtiyaç olabileceğini değerlendiriyoruz.

Grafik 1: Merkezi Bütçe Dengesi, GSYH'ye Oranı

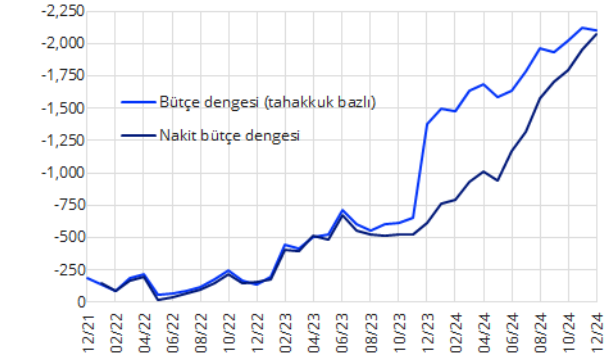
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

Grafik 2: Vergi Gelirleri Yıllık Reel Değişim, 3-aylık ort.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

Grafik 3: Nakit ve Tahakkuk Bazlı Bütçe Dengesi, 12 aylık (Milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

Serkan Gönençler
Başekonomistserkan.gonencler@gedik.com
+90 216 453 00 00 / 2841

TABLO 1: Merkezi Hükümet Bütçesi (Milyar TL)

	Aralık				Ocak-Aralık			
	2024	2023	nom. değ	reel değ	2024	2023	nom. değ	reel değ
Gelirler	877.6	549.9	59.6%	10.5%	8,670.9	5,210.5	66.4%	1.7%
Vergi Gelirleri	707.8	440.9	60.5%	11.2%	7,304.9	4,500.9	62.3%	-0.8%
Doğrudan Vergiler	206.0	106.3	93.8%	34.2%	2,496.8	1,554.9	60.6%	-1.9%
Gelir vergisi	183.3	82.3	122.7%	54.2%	1,527.6	694.0	120.1%	34.5%
Kurumlar vergisi	19.9	19.6	1.6%	-29.6%	890.2	786.3	13.2%	-30.8%
Mülkiyet üzerinden alınan vergiler	2.8	4.4	-36.7%	-56.2%	79.0	74.6	6.0%	-35.3%
Dolaylı Vergiler	624.9	416.9	49.9%	3.8%	5,711.0	3,542.9	61.2%	-1.5%
KDV	89.1	48.8	82.5%	26.4%	992.6	505.5	96.4%	20.0%
OTV	172.9	116.6	48.2%	2.6%	1,451.3	928.2	56.4%	-4.5%
akaryakıttan alınan	36.8	22.6	62.9%	12.8%	398.0	172.8	130.3%	40.7%
otomotivden alınan	89.8	61.5	46.2%	1.2%	537.6	441.2	21.8%	-25.6%
İthalden alınan KDV	128.0	101.5	26.1%	-12.7%	1,333.9	949.5	40.5%	-14.2%
Gümrük vergisi	21.0	15.3	37.4%	-4.8%	231.3	145.6	58.9%	-2.9%
Diğer (işlem vergileri)	87.4	50.7	72.5%	19.5%	766.2	400.1	91.5%	17.0%
Vergi-dışı Gelirler	169.8	109.0	55.8%	7.9%	1,366.0	709.6	92.5%	17.6%
Genel bütçe	136.6	92.0	48.5%	2.8%	1,134.2	596.3	90.2%	16.2%
Ozel bütçeli idarel. & düzen.kur.	33.2	17.0	95.2%	35.2%	231.8	113.3	104.5%	25.0%
Harcamalar	1,706.8	1,392.5	22.6%	-15.1%	10,777.0	6,585.5	63.6%	0.0%
Faiz harcamaları	75.3	42.3	77.8%	23.1%	1,270.5	674.6	88.3%	15.1%
Faiz-dışı harcamalar	1,631.5	1,350.1	20.8%	-16.3%	9,506.6	5,910.8	60.8%	-1.7%
Personel ödemeleri	173.9	94.0	85.0%	28.1%	2,666.0	1,324.5	101.3%	23.0%
SGK prim ödemeleri	27.6	15.6	77.3%	22.8%	332.2	185.7	78.8%	9.3%
Mal ve hizmet alımları	148.6	80.6	84.2%	27.6%	744.9	452.9	64.5%	0.5%
Cari transferler	429.9	309.6	38.9%	-3.8%	3,863.6	2,373.6	62.8%	-0.5%
SGK'ya transferler	125.6	99.3	26.4%	-12.4%	1,490.7	902.4	65.2%	0.9%
Yatırımlar	786.7	819.3	-4.0%	-33.5%	1,583.5	1,401.1	13.0%	-30.9%
Sermaye harcamaları	218.1	179.9	21.2%	-16.0%	943.1	543.0	73.7%	6.1%
Sermaye transferleri	568.6	639.4	-11.1%	-38.4%	640.4	858.1	n.m.	n.m.
Diğer (Borç verme)	64.9	31.1	108.8%	44.6%	316.5	173.0	82.9%	11.8%
BÜTÇE DENGESİ	-829.2	-842.5	n.m.	n.m.	-2,106.1	-1,375.0	n.m.	n.m.
FAİZ DIŞI DENGE	-754.0	-800.2	n.m.	n.m.	-835.7	-700.4	n.m.	n.m.
Faiz Dışı Denge (IMF tanımlı)		-843.0				-991.1		

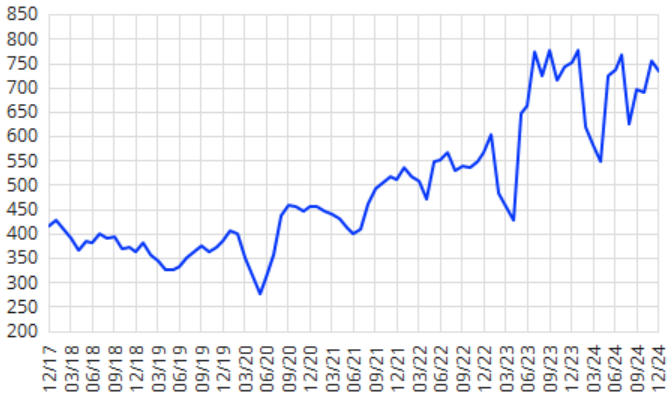
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım Araştırma

TABLO 2: 2024 Bütçe Projeksiyonları ve Gerçekleşmeler (Milyar TL)

	OVP			
	İlk Hedef	Revizyonu	Gerçekleşme	OVP ile Fark
Gelirler	8,437.1	9,064.7	8,670.9	-393.8
Vergi gelirleri	7,407.7	7,605.5	7,304.9	-300.6
Vergi-dışı gelirler	1,029.4	1,459.2	1,366.0	-93.2
Harcamalar	11,089.0	11,213.1	10,777.0	-436.1
Faiz harcamaları	1,254.0	1,297.8	1,270.5	-27.3
Faiz-dışı harcamalar	9,835.0	9,915.4	9,506.6	-408.8
Personel	2,553.5	2,678.3	2,666.0	-12.3
SGK prim ödemeleri	312.5	332.7	332.2	-0.5
Mal ve hizmet alımları	679.8	772.8	744.9	-27.9
Cari transferler	4,266.7	4,011.4	3,863.6	-147.8
Sermaye harcamaları	788.0	1,092.6	943.1	-149.5
Sermaye transferleri	720.8	724.1	640.4	-83.8
Borç Verme	298.5	303.4	316.5	13.1
Yedek Ödenekler	215.2	0.0	0.0	0.0
Bütçe Dengesi	-2,651.9	-2,148.4	-2,106.1	42.3
Faiz Dışı Denge	-1,397.9	-850.7	-835.7	15.0
GSYH'ye Oranı:				
Bütçe Dengesi	-6.4%	-4.9%	-4.8%	0.1%
Faiz Dışı Denge	-3.4%	-1.9%	-1.9%	0.0%

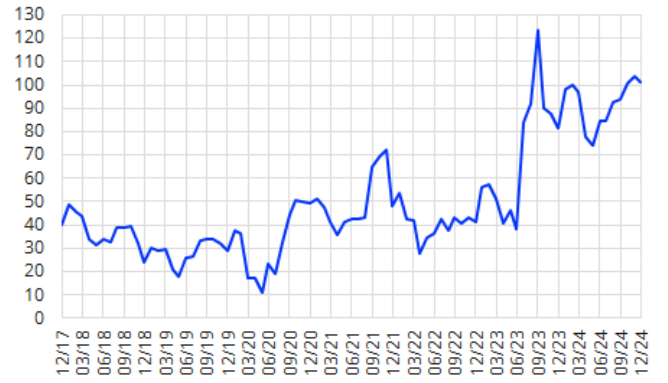
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım Araştırma

Grafik 4: Vergi Gelirleri, Cari fiyatlarla, 3-aylık ortalama (Milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım Araştırma

Grafik 5: KDV Gelirleri, Cari fiyatlarla, 3-aylık ortalama (Milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım Araştırma

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgiler Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım Danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak Yatırım Danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir.